

‘Ondernemer houdt zijn straat netjes’

Sociaal geograaf over wijkaanpak

Je hebt ondernemers nodig als je wil dat het beter gaat met een wijk, zegt sociaal geograaf Nathan Rozema. Zij hebben een belang in de buurt. „Welzijnswerkers hebben hun kans gehad.”

Door onze correspondent

LEENDERT VAN DER VALK

UTRECHT, 3 JAN. Slechts zes van de veertig probleemwijken besteden expliciet aandacht aan ondernemerschap en wijkconomie in hun actieplannen. Dat concludeert sociaal geograaf Nathan Rozema uit een analyse van de plannen. Zijn onderzoeksbureau Labyrinth is gespecialiseerd in multiculturele vraagstukken en wijkconomie. „Ik schrok ervan. Als je de term ‘krachtwijk’ serieus neemt, mag je de kleine ondernemers niet missen. Dat zijn nou de mensen die kansen in de wijk willen benutten.” En, zegt Rozema, het zijn de mensen die hun straat netjes houden.

Minister Vogelaar vroeg de gemeenten om hun wijkplannen op te stellen aan de hand van vijf pijlers, wonen, werken, leren, integratie en veiligheid. Rozema: „Ondernemerschap valt deels onder werken, maar gemeenten richten zich in de plannen vrijwel uitsluitend op werkgelegenheid. Terwijl juist de kleine bedrijven het imago van de wijk bepalen.”

Rozema staat niet alleen in zijn kritiek. Gisteren hekelde onderzoeksinstituut Nicis het gebrek aan effectiviteit van veel plannen. Rozema woont zelf in Kanaleneiland, een van de Utrechtse probleemwijken. „Ik ben bang dat het in andere wijken net zo gaat als daar. Dat al het geld weer bij de bekende, professionele welzijnsorganisaties terecht komt. Die werken al jaren in de wijken, maar veranderen weinig.”

Waarom vindt u ondernemerschap zo belangrijk in die wijken?

Rozema: „Allereerst stimuleren ondernemers werkgelegenheid en economische groei in de wijk. Ten tweede hebben zij een direct belang bij een goede wijk. Ze zorgen voor sociale controle op straatniveau. Zij zetten zich in voor een aantrekkelijk winkelcentrum waar geen rottigheid wordt uitgethaald. Ten derde werkt ondernemen emanciperend. Er zijn veel meer starters onder allochtonen dan onder autochtonen. Veel hoogopgeleide allochtone jongeren willen iets beginnen in een wijk. En niet de zesde shoarmazaak, maar ook in zakelijke dienstverlening. Geef ze die kans dan ook.”

Hoe komt het dat er weinig aandacht voor is in de plannen?

„Ik denk dat veel gemeenten zich heel strikt aan de opdracht van Vogelaar hebben gehouden. Er werd niet om een kopje ‘ondernemen’ gevraagd, dus dat staat ook niet in het plan. Ze hebben bovendien niet met ondernemers gesproken. Ik ben naar een aantal wijkbijeenkomsten geweest. Die onderne-

N. Rozema Foto Jørgen Kriele

mers waren er niet. Ze zijn heel moeilijk te bereiken, want ze werken meestal van acht tot acht, met familie, om geleend geld terug te verdienen. Die gaan niet zomaar in op een papieren uitnodiging van de gemeente om te vergaderen. Je moet hen heel persoonlijk benaderen. Als ze al uitgenodigd zijn, is die tijd en energie er waarschijnlijk niet in gestoken.”

Wat gebeurt er met de wijken die te weinig aandacht besteden aan ondernemen?

„Ik ben bang dat het een projectencarrousel wordt, niet op resultaat gericht. Ik zie dat in de wijk waar ik woon, Kanaleneiland. Daar wordt al jaren veel geld ingepompt. Dat gaat altijd naar dezelfde professionele welzijnsorganisaties, maar er verandert nauwelijks iets. Je belooft ze voor onopgeloste problemen. Er is een apparaat rond jongeren en wijken gebouwd en iedereen die in dat veld werkt, is afhankelijk van die problemen. Welzijnsorganisaties zijn vol goede bedoelingen, maar ze hebben geen baat bij het oplossen van de problemen. En wijkbewoners zien: wie geen probleem heeft, krijgt geen geld. Het gevaar is dan dat de geslaagde wijkbewoners weer wegtrekken.

„Ondernemers hebben wel eigenbelang bij opgeloste problemen. Laat de bewoners er zelf aan werken. Dat is voor gemeenten een gok, want het zijn niet de professionele organisaties die ze kennen. Maar die hebben hun kans gehad. Neem het risico maar. De bewonersinitiatieven krijgen nu vaak maar een kruimel van het totale bedrag. Ik houd mijn hart vast of ze hun enthousiasme wel volhouden.”

Zijn er wijken die het volgens u wel goed aanpakken?

„De gemeente Den Haag steekt er met kop en schouders boven uit. In de wijk Transvaal bouwen ze voort op wat de wijk al biedt. Het moet een multicultureel winkelgebied worden, er komt een bazaar en voor ondernemers komt er een bedrijfsverzamelgebouw en hulp voor starters. Dat is het meest concrete wat we hebben kunnen vinden in alle veertig wijkplannen. De rest blijft daar ver bij achter.”

NRC Handelsblad volgt de ontwikkelingen in probleemwijk Kruiskamp in Amersfoort: nrc.nl/kruiskamp